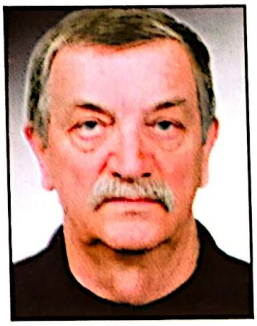
GLINA
13. maja 1941.
Višnjić
Vujasinović
Roksandić
СКД Просвјета

PREDSTAVLJENA KNJIGA "GLINA 13. MAJA 1941."

U sklopu obilježavanja 70. godišnjice glinskih tragedija 1941. godine pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića u Spomen domu u Glini koji je 1995. godine prozvan Hrvatskim domom predstavljena je knjiga "Glina 13. maja 1941

Napisao i snimio: NIKOLA CETINA

Skenirano CamScannerom

U sklopu obilježavanja 70. godišnjice glinskih tragedija 1941. godine pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića u Spomen domu u Glini koji je 1995. godine prozvan Hrvatskim domom predstavljena je knjiga "Glina 13. maja 1941." Brojne prisutne među kojima su bili potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske Slobodan Uzelac i episkop gornjokarlovački g. Gerasim pozdravio je Nikola Miljević predsjednik organizacijskog odbora Vijeća srpske nacionalne manjine grada Gline. Izrazio je svoje zadovoljstvo što "smo se okupili u ovako velikom broju, da svojim prisustvom doprinesemo dostojanstvenom odavanju počasti našim sugrađanima nevinim žrtvama ubijenim prije 70.godina. Ovo nije jedino obilježavanje koje ćemo upriličiti ove godine. Za nešto više od dva mjeseca obilježit ćemo i masovni zločin-ubistvo više od 1000 srpskih seljaka u Banskom Grabovcu, a 29. i 30.7. ove godine Duhovnom večeri i parastosom na ovom mjestu 70. godišnjicu pokolja Srba u pravoslavnoj crkvi Rođenja Presvete Bogorodice. Prisustvovat ćemo 20-toj godišnjici svirepog ubistva 21 hrvatske žrtve u selu Jošavica, nedaleko Gline, kojeg su počinili srpski zlikovci. Zašto ovo činimo?!. Zbog kulture sjećanja koju ove žrtve zaslužuju, ali i zbog istine koja oslobađa, te nade da ćemo njenom spoznajom stvoriti zalog za budućnost sebi, svojoj djeci i za generacije koje dolaze. Strašno zvuči činjenica da nas je danas na općini Glina 6 puta manje nego prije 80 godina. Zato vas molim da današnji i druge pomene nevinim žrtvama odamo iskreno i s pijetetom, njima za blagoslov duše, a nama za moralno i duhovno pročišćenje. Otjerajmo zlo jednom za svagda iz sebe i sa ovog prostora i, vjerujte mi, krenut će nam bolje. Neka nam Bog u tome pomogne", dovršio je svoje dojmljivo uvodno slovo Nikola Miljević. Knjigu "Glina 13. maja 1941." autora Branka Vujasinovića, Čedomira Višnjića i Đure Roksandića predstavili su autori Vujasinović, Višnjić i Drago Roksandić. Čedomir Višnjić je izrekao svoju dilemu o potrebi komentiranja knjige ili bi možda bilo najbolje samo u tišini pročitati imena pobijenih i poklanih Srba, jer imena, a ne samo brojke govore puno više od prigodnih riječi. "Rat sa Srbima je zapravo prava priroda i suština ustaškog režima. Oni su si u zadaću uzeli slamanje jedne zajednice uništavanjem elite i građanstva, prije svega radikalnom pljačkom imovine i zatiranjem srpskog sela" napisao je Višnjić u uvodu knjige, a na njenom predstavljanju posebno je naglasio značaj zapisa Branka Vujasinovića, čiji su članovi porodice pobijeni u prvom majskom pokolju. Profesor historije na filozofskom fakultetu u Zagrebu prof.dr.sc. Drago Roksandić da je i u to vrijeme u glinskom kraju život bio jači od smrti dodavši da "komemoriranje ne smije glinsku zajednicu podvojiti po etno-konfesionalnim linijama. Suosjećanje s jednom tragedijom mora humanizirati odnose među ljudima u tome kraju. Javne komemoracije od 1945. do 1990. bile su oficijelni monopol i naglašeno ideologizirane. Smisao za razumijevanje tragedije redovito se gubio ili trivijalizirao. Time je u korijenu bila isključena mogućnost da odnos prema tragedijama i traumama dobije ekumenski smisao. Makrohistorijski, do današnjih vremena nije egzaktno utvrđeno što se u Glini i tom kraju sve dešavalo; postojao je zazor prema individualizaciji žrtava i njihovih egzekutora, neovisno o tome odakle su bili. Time su se u konfliktnim perspektivama stvarale ne samo kontraverze nego i mitovi, koji su u kriznim situacijama u Glini, Hrvatskoj i Jugoslaviji u konačnici dobivali destruktivne potencijale i bili među uzročnicima novih tragedija 1991.", dodavši da "ima revizionističkih pokušaja da se dokaže da se u Glini ništa nije dogodilo, ali i da se hiperboliziraju dimenzije tragedije. Svojevremeno je serija članaka u Glasu koncila izazvala brojne nedoumice, ali i potakla na kritička razmišljanja. Šteta što Rimokatolička i Srpska pravoslavna crkva nisu utemeljile zajedničku ekspertnu komisiju koja bi se u suradnji s profesionalnim institucijama bavila tragedijama koje imaju etno-konfesionalna obilježja. Predlažem da se skupina stručnjaka, koja bi se iz različitih kutova i na različite načine bavila Glinom, javno očituje zbornikom na temu što se zna, a što ne zna o glinskoj 1941.godini", apelirao je Roksandić na potrebu sveobuhvatnog sagledavanja stradanja glinskih Srba 1941. godine. U knjizi je objavljen i dragocjeni prilog Draginog oca Đure Roksandića koji je upornim istraživanjem uspio napraviti spisak žrtava fašističkog terora od 6. aprila do konca 1941. kotara Glina, a na kojem je za većinu žrtava uspio pronaći prezime, očevo ime i ime, godinu rođenja, od koga su ubijeni, mjesto pogibije i mjesto sahrane. Individualno je identificirao 2157 (dvije hiljade sto pedest sedam) žrtava iz Donje i Gornje Bačuge, Donjeg i Gornjeg Banskog Grabovca, Luščana, Vlahovića, Drenovca, Bučice, Banskog Taborišta, Ilovačaka, Brnjeuške, Donjeg i Gornjeg Selišta, Gornjeg Trtnika, Joševice, Jukinca, Majskih Poljana, Ravnog Rašća,

REKLI SU:

- Rat sa Srbima je zapravo prava priroda i suština ustaškog režima. Oni su si u zadaću uzeli slamanje jedne zajednice uništavanjem elite i građanstva, prije svega radikalnom pljačkom imovine na jednoj strani, a na drugoj zatiranjem srpskog sela - ***Čedomir Višnjić, koatuor knjige „Glina 13. Maja 1941."***

- Suosjećanje s jednom tragedijom mora humanizirati odnose među ljudima u tome kraju - ***Profesor Drago Roksandić***

- Pomene nevinim žrtvama odajmo iskreno i s pijetetom, njima za blagoslov duše, a nama za moralno i duhovno pročišćenje. Otjerajmo zlo jednom za svagda iz sebe i sa ovog prostora i, vjerujte mi, krenut će nam bolje - ***Nikola Miljević, predsjednik organizacijskog odbora Vijeća srpske nacionalne manjine grada Gline***

- I pored onih koji na sve moguće načine ometaju okupljanje i sjećanje na pobijene Srbe, mi ćemo se okupljati i sjećati, ne samo zbog identiteta žrtava nego i zbog vjere u zajednički život – **Milorad Pupovac, *Predsjednik SNV-a***

- Nakon 70 godina od počinjenih svirepih zločina moramo da se sjetimo svih nevino ubijenih samo zato što su bili druge vjere i nacije - ***Episkop Gerasim***

- Na zgradu Hrvatskog doma u Glini treba vratiti spomen-ploču, ali i domu vratiti nekadašnje ime Spomendom koji je sagrađen 1969. godine na mjestu pravoslavne crkve koju su ustaše 1941. godine nakon strašnog krvoprolića srušile – ***Vesna Teršelić, voditeljica Documente***

Skenirano CamScannerom

Uz prisustvo većeg broja vjernika i gostiju ovog 13. maja episkop gornjokarlovački g. Gerasim sa sveštenicima i monasima održao je kod Spomen kosturnice parastos i pomen nevino pobijenim pravoslavnim Srbima

Roviška, Viduševca, Brezovog Polja, Grubnog, Donjeg i Gornjeg Klasnića, Dragotine, Kraljevčana, Dodošina, Velikog Šušnjara, Balinca, Bojne, Buzeta, Dabrine, Hajtića, Maje, Majskog Trtnika, Obljaja, Šaševa, Šibine, Bijele Vode, Brestika, Kozaperovice, Malog Gradca i Trnovca. Unatoč njegovom golemom uloženom trudu, nažalost, popis žrtava nije potpun, a što ukazuje na dosadašnju nebrigu onih koji su trebali javnosti podastrijeti sve činjenice o ovim genocidnim masakrima nevinih ljudi.

PARASTOS ŽRTVAMA

Po završetku Drugog svjetskog rata ostaci preko 2000 Srba pobijenih u ljeto 1941. godine preneseni su na pravoslavno groblje u Glini, gdje je 1951. godine podignuta zajednička grobnica sa Spomen kosturnicom na kojoj je u znak trajnog sjećanja na nevine žrtve napisano:" Ovđe leže nevine žrtve zloglasnih pokolja koje su ljeta 1941. god. u Glini i okolici izvršili ustaški zločinci u službi fašističkih okupatora, koji usmrtiše na zvjerski način preko dve hiljade sinova i kćeri srpskog naroda kotareva Gline, Vrginmosta i Bosanske Dubice". Uz prisustvo većeg broja vjernika i gostiju ovog 13. maja episkop gornjokarlovački g. Gerasim sa sveštenicima i monasima održao je kod Spomen kosturnice parastos i pomen nevino pobijenim pravoslavnim Srbima. U prigodnoj komemoraciji prisutnima se je obratio predsjednik Srpskog narodnog vijeća Milorad Pupovac rekavši: "I pored onih koji na sve moguće načine ometaju okupljanje i sjećanje na pobijene Srbe, mi ćemo se okupljati i sjećati, ne samo zbog identiteta žrtava nego i zbog vjere u zajednički život". Kazao je i da za sjećanje nije dovoljno jedanput godišnje otići u Jasenovac i održati protokolarni dogovor, već se treba podsjetiti i na Jadovno, Sloboštinu, Slabinju i druga stratišta. Voditeljca Documente - centra za suočeljavanje s prošlošću Vesna Teršelić kazala je da su žrtve u Glini žrtve svih u Hrvatskoj i izrazila žaljenje zbog svake žrtve u ratovima na ovim prostorima. Predložila je da se na zgradu Hrvatskog doma u Glini vrati spomen-ploča, ali i da se domu vrati nekadašnje ime Spomendom koji je sagrađen 1969. godine na mjestu pravoslavne crkve koju su ustaše 1941. godine nakon strašnog krvoprolića srušile. Komemoracija se završila polaganjem vijenaca delegacija srpskog narodnog vijeća, ambasade Srbije, delegacija Županije sisačko-moslavačke, antifašista, 7. banijske divizije i manjinske samouprave Gline i Petrinje.

LITURGIJA ZA GLINSKE MUČENIKE

Uspostavom ustaške tvorevine NDH počinju masovna hapšenja, pokrštavanja i ubijanja pravoslavnih Srba i na glinskom području. Već 13. maja 1941. godine ustaše hapse gotovo sve glinske Srbe i zvjerski ih ubijaju u obližnjoj Prekopi. Ubijena su 433 glinska Srbina i oko 80 mladića iz popravilišta. Potom u zločinačkom orgijanju kolju 1200 Srba u obližnjem Banskom Grabovcu. Krajem jula u Glini je došlo do novog pokolja. U hramu Rođenja Presvete Bogorodice i na nekoliko okolnih lokacija zaklano su i pobijena 1.564 Srbina dovedeni iz okolice Gline i Vrginmosta zbog navodnog pokrštavanja na katoličku vjeru. Masovnim pokoljima i uništavanjem pravoslavnih svetinja pokušali su realizirati rigidne ustaške ideje o pobijanju, raseljavanju i pokatoličavanju Srba na području ustaške NDH. Poslije ovih monstruoznih likvidacija ustaški poglavnik Ante Pavelić poručuje: "Ja sam ponosan na Glinu koja je našla pravi put, i shvatila kako treba pravi ustaša da se bori za našu Nezavisnu Državu Hrvatsku". Krajem Drugog svjetskog rata u oslobođenoj Glini 30. jula 1944. godine održan je na ruševinama glinskog hrama parastos nevinim srpskim žrtvama. Od tada, na žalost započinje marginalizacija glinskih žrtava, a da ne bi bili potpuno zaboravljeni brine Gornjokarlovačka eparhija SPC, koja svake godine liturgijama i parastosima podsjeća na nevino stradale pravoslavne Srbe toga kraja. Tako je i ove godine na

Skenirano CamScannerom

Spomen-kosturnica glinskim žrtvama

70. godišnjicu zvjerskog pokolja nedužnih srpskih civila svetu arhijerejsku liturgiju u glinskom hramu Rođenja Presvete Bogorodice podignutom 1963. godine služio episkop Eparhije gornjokarlovačke g. Gerasim uz sasluženje jeromonaha Nauma sabrata manastira Bogorodice Trojeručice u Donjem Budačkom; protojereja Radoslava Anđelića paroha dvorskog i Mile Ristića paroha topličkog i jereja Saše Umićevića paroha karlovačkog. Liturgiji su prisustvovali i sveštenici: protojerej Petar Olujić paroh sisački; jereji Goran Slavnić paroh plašćanski; Željko Vidaković paroh kolarićko-vojnićki; Nikola Malobabić paroh kostajnički i domaćin Slobodan Drakulić paroh glinski. Uz preostale pravoslavne Srbe Gline i okolice i brojnih gostiju liturgiji je prisustvovao i kapelan glinske katoličke župe Dražen Lauc. Nakon liturgije služen je parastos za nevine glinske žrtve, a episkop Gerasim u svojoj besjedi istakao da i nakon 70 godina od počinjenih svirepih zločina moramo da se sjetimo svih nevino ubijenih samo zato što su bili druge vjere i nacije. Podsjetio je da na području Eparhije gornjokarlovačke postoje brojna stratišta pravoslavnih Srba koja treba obilaziti, jer nevino postradali to zaslužuju. Naglasio je da moramo svima praštati, ali se zauvijek sjećati ovakvih mjesta i datuma uz nastojanja da se takvi zločini više ne ponove.

BOMBOM NA POTPREDSJEDNIKA VLADE

Cjelodnevni program obilježavanja 70. godišnjice stradanja glinskih Srba uobičajeno je ignoriran je od strane hrvatskih medija. Ni riječi ni slova o dostojanstvenom obilježavanju masovnog stradanja hrvatskih državljana 1941. godine. Nije to vijest ni za službenu web stranicu grada Gline na kojoj između ostalog piše:"Po popisu pučanstva iz 1991. godine, područje Grada Gline imalo je 23.040 žitelja, od čega otpada na srpsko pučanstvo 60,66 %, na hrvatsko pučanstvo 34,90%, a ostatak je činilo ostalo pučanstvo. U samom naselju Glini živjelo je 1991. godine 6933 žitelja, od čega 1448 Hrvata, što iznosi 20,9%. Tijekom povijesti, a posebno period 2. svjetskog rata, dakle od 1945. godine, udio hrvatskog pučanstva u ukupnoj populaciji se smanjivao. To je rezultat politike totalitarnog komunističkog režima koji je zlostavljao i zapostavljao Hrvate glinskog kraja. Poslije Domovinskog rata situacija se znatno promijenila. Prema popisu pučanstva iz 2001. godine na području Grada Gline živi 9868 stanovnika, od čega je 68,01% Hrvata, 28,66% Srba i 3,33% ostalih". Vjerojatni rezultat ovakvih stavova vladajućih je i njihov izostanak sa ove manifestacije. Poslali su u Glinu svoje koalicijske Srbe, ali im ni tamo nedadoše da u miru ručaju. Nakon komemoracije organizator je ručkom ugostio svoje goste, koji je ometen dojavom o postavljenoj bombi u taj ugostiteljski objekt. Dakle, postaviše ili lažno dojaviše postavljanje bombe potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske Slobodanu Uzelcu, pomoćniku ministra unutrašnjih poslova Đorđu Tepši i drugim uzvanicima ove manifestacije. Ni postavljanje bombe potpredsjedniku Vlade RH nisu obilježili ovdašnji mediji, vjerojatno stoga što se nije radilo o nekom drugom potpredsjedniku Vlade. O "ljubavi" prema preostalim glinskim Srbima govori i "Priopćenje za medije predsjednika GO HSS Glina Stjepana Tonkovića, koji "uznemiren" ovom manifestacijom kaže "mišljenja sam da u ovom trenutku kada su neopravdano osuđeni hrvatski generali u Haagu, nema opravdanja za obilježavanje obljetnica stradavanja srpskog stanovništva iz 1941. godine, a posebno nema mjesta za promjenu imena Hrvatskog doma u Spomen dom". Potom lamentira o umanjivanju digniteta Domovinskog rata, a organizatore proziva da Hrvate žele prikazati kao genocidan narod. Također podsjeća da se "zaboravlja stradavanje velikog broja Hrvata u Drugom svjetskom ratu i poraću, a da im se ni danas ne zna gdje su pokopani". Tako o Srbima razmišljaju iz redova Hrvatske seljačke stranke članice vladajuće koalicije u kojoj je i Samostalna demokratska srpska stranka.■

Skenirano CamScannerom